

ΛΟΓΟΣ ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΣ
ΕΙΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΝ ΠΙΚΙΩΝΗΝ
ΥΠΟ ΤΟΥ ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ
Κ. ΙΩ. Ν. ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ *

Ἀείμνηστε διδάσκαλε καὶ συνάδελφε,

Ἐκ μέρους τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν καταθέτω τὸν στέφανον τοῦτον ἐκ δάφνης τοῦ Ἀπόλλωνος εἰς τὴν σορὸν Σου εἰς ἔνδειξιν τιμῆς πρὸς τὸ ἔργον καὶ τὴν προσωπικότητά Σου.

Ὁ μέλλον βιογράφος τοῦ ἀειμνήστου Δημητρίου Πικιώνη θὰ ἱστορήσῃ δι-
εξοδικῶς τὴν ζωὴν, τὴν δρᾶσιν καὶ τὴν προσωπικότητα τοῦ ἐκλιπόντος. Σήμερα
κατὰ τὴν πένθιμον αὐτὴν στιγμήν περιορίζομαι νὰ ἐξάρω τὰ κύρια γνωρίσματα
τοῦ ἔργου καὶ τῆς προσωπικότητος τοῦ Δημητρίου Πικιώνη.

Ὁ Δημήτριος Πικιώνης ὑπῆρξε ἓνας πρωτότυπος καλλιτέχνης. Ἡ δὲ πρω-
τοτυπία του ἔγκειται εἰς τὴν ἀπλότητα. Ὁ λόγος εἰς τὸν ἐπιτάφιον τοῦ Περι-
κλέους «φιλοκαλοῦμεν μετ' εὐτελείας» ὑπῆρξε ὁ ὀδηγὸς τῆς καλλιτεχνικῆς δη-
μιουργίας τοῦ Πικιώνη. («Ἀγαπᾶμε τὴν ὁμορφιὰ μὲ ἀπλότητα») εἶπεν ὁ Περικλῆς.
Ἔτσι καὶ ὁ Πικιώνης ἀγαποῦσε τὴν ὁμορφιὰ μὲ ἀπλότητα, καὶ ὡς πρὸς αὐτὸ
ἀκολουθοῦσε τὴν ἀρχαία κλασσικὴ παράδοση.

Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τὴν ἀπλότητα ὁ Πικιώνης, ὅπως ἀκριβῶς καὶ οἱ ἀρχαῖοι
Ἕλληνες, κατείχετο ἀπὸ δέος καὶ εὐλάβειαν πρὸς τὸ κάλλος. Τὸ δέος καὶ ἡ εὐλά-
βεια δηλώνουν ὅτι ὁ Πικιώνης εἶχε θρησκευτικὴν σχέσιν πρὸς τὴν ὁμορφιὰ, πρὸς
τὸ κάλλος. Τὴν σχέσιν ἀκριβῶς αὐτὴν πρὸς τὸ κάλλος ἐρμήνευσε ὁ Πλάτων εἰς
τὸ Συμπόσιον καὶ τὸν Φαῖδρον. Ἀπ' αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν θρησκευτικὴν σχέσιν πρὸς
τὸ κάλλος προκύπτει ἡ πίστις ὅτι ἡ ὁμορφιὰ εἶναι ἔκφρασις, λόγος τοῦ Θεοῦ.
Καὶ αὐτὴν τὴν πίστιν εἶχε ὁ Πικιώνης.

---

* Ἐξεφωνήθη τὴν 28ην Αὐγούστου 1968.

* Γνώρισμα σημαντικόν ὄλων τὴν ἀρχιτεκτονημάτων τοῦ Πικιώνη εἶναι ὅτι ἔχουν γίνεαι διὰ τὰ ὑποδεχθῶν τὸν ἄνθρωπον. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι εἰς τὸ κέντρον ὄλης τῆς ἀρχιτεκτονικῆς δημιουργίας τοῦ Πικιώνη. Τοῦτο πρέπει νὰ τονισθῇ ἰδιαίτερος, διότι τὸ μειονέκτημα τῆς συγχρόνου ἀρχιτεκτονικῆς εἶναι ὅτι συχνὰ παραγνωρίζει τὸν ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος ἀκριβῶς πρόκειται νὰ κινηθῇ ἐντὸς τῶν χώρων τῆς ἀρχιτεκτονικῆς.

Πηγὴ τῆς τέχνης τοῦ Πικιώνη, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ἀρχαῖα, ἦσαν τὰ λαϊκὰ πρότυπα τῆς ἀρχιτεκτονικῆς. Ὁ Πικιώνης ἦτο μύστης τῆς λαϊκῆς παραδόσεως, ἔξω βεβαίως πάντοτε ἀπὸ τὸν συρμόν, ὁ ὁποῖος ἐγεννήθη κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη διὰ τὴν λαϊκὴν τέχνην.

Ὁ Δημήτριος Πικιώνης δὲν ἦτο θεωρητικός, ἀλλὰ ἦτο πραγματικὸς αισθητικὸς καὶ δημιουργὸς τοῦ καλοῦ. Ἄν ὅμως δὲν ἦτο θεωρητικός, ὑπῆρξε ὄνειροπόλος καὶ εἶχε τὴν δύναμιν νὰ μεταβάλλῃ τὰ ὄνειρά του εἰς πράξιν. Κατὰ τὴν προσπάθειάν του αὐτὴν ὁ Πικιώνης ἔφθανε εἰς πραγματικὴν συμφιλίωσιν τῆς τέχνης μὲ τὴν φύσιν. Φύσις καὶ τέχνη ἐναρμονίζονται εἰς τὸ ἔργον τοῦ Πικιώνη, καὶ ἰσορροποῦν τὸ ἓνα μὲ τὸ ἄλλο.

Πέραν ὅμως ὄλων αὐτῶν κάτι ὄλως ἐξαιρετικόν διέκρινε τὸν Πικιώνη, καὶ τοῦτο ἦτο ἡ φιλία πρὸς ὄλους τοὺς ἀνθρώπους. Ἡ φιλία, ὅπως τὴν ἐρμήνευσε ὁ Ἀριστοτέλης, ἦτο ἡ πρώτη ἀνθρώπινη ἀρετὴ τοῦ Πικιώνη.

Τέλος ὁ Πικιώνης δὲν ἦτο μόνον καλλιτέχνης, δημιουργὸς πρωτότυπος, ἀλλὰ ὑπῆρξε καὶ διδάσκαλος πρωτότυπος. Ἐδημιούργησε σχολήν. Ἡ χορεία τῶν μαθητῶν του, πολλοὶ τῶν ὁποίων εὐρίσκονται τὴν στιγμὴν αὐτὴν γύρω ἀπὸ τὴν σορὸν του, τὸν θρηνεῖ καὶ εἶναι βέβαιον ὅτι θὰ διατηρήσῃ μέσα της πάντοτε τὴν πνοὴν τῆς τέχνης του.

Ἀείμνηστε διδάσκαλε καὶ συνάδελφε, εὔχομαι ἡ μνήμη Σου νὰ εἶναι αἰωνία.